

Forslag til Kommuneplan 2020 – 2032

Høringssvar fra Skøn på Silkeborg

1. *Bemærkninger og forslag til præciseringer til Kommuneplanens/byrådets mål for Natur*
2. *Bemærkninger til servicemålsætninger for natur, pkt. 1.8, 1.10 og pkt. 1.11*
3. *Bemærkninger til kommunens forvaltning af skovbyggelinjen*

1. Bemærkninger til Byrådets mål for natur:

Byrådets mål for natur

Silkeborg Byråd vil:

- sikre, at de enestående og værdifulde naturområder, der findes i Silkeborg Kommune, bevares og fortsat kan danne grundlag for oplevelser.
- styrke naturindhold, -kvalitet og -sammenhænge i hele kommunen og dermed sikre og øge biodiversiteten.
- styrke og bruge naturen som drivkraft for udviklingen af kommunen som outdoorhovedstad.

Der står i Forslag til Kommuneplan 2020-2032:

Kilde: www.silkeborgkommune.dk

Først og fremmest bør et "mål" være konkret og "Det er endog meget svært for det til en hver tid siddende byråd (og borgerne) at få et viden og overblik over, om tingene går i den rigtige retning.

Da biodiversitetskrisen er reel og present, og de nationale og internationale krav kræver handling, skal vi sikre naturen for fremtidens generationer i Silkeborg kommune, og vi mener i foreningen ikke, at det er nok at skrive "mere, styrke, sikre" osv.

Selvom intentionerne er gode, bør målene omformuleres til noget med x. antal ha eller procenter, hvornår måles der fra, hvad måles der på osv.

Der bør også laves et mål for, hvor meget af kommunens skov, natur og andre kommunale områder, som skal have biodiversitet som formål i fremtiden. Mange kommunalt ejede arealer, som alligevel ikke kan sælges, kan man ligeså godt lade overgå til natur og/eller naturlig succession som springer i skov.

For at vi kan vendt biodiversitetskrisen, skal eksisterende naturområder i et planlægningsområde i videst mulig udstrækning fastholdes. Naturområder er "langsomme". Således går der mindst en generation før en nyplantet skov begynder at udvikle de forskellige niveauer af planter, buske og træer, som er med til at karakterisere det udviklede økosystem. Vi har ikke tid til at flytte natur og starte forfra, da vi nulstiller den "tidsbank" et eksisterende område har oparbejdet, samt den mængde CO2 en bevoksning eller naturområde har oparbejdet.

2. Bemærkninger til servicemålsætninger for natur (500 zonen) pkt. 1.8, 1.10 og 1.11

I kommuneplanforslaget står der:

1.8 Udlæg af arealer til rekreative områder

Der skal ved planlægning af nye større byudviklingsområder reserveres areal til større offentligt tilgængelige rekreative områder, i form af parker, skov, naturarealer, arealer til boldspil og legepladser og lignende, med mindre der er nær adgang til større natur-, park- eller aktivitetsområder i bydelen. Som hovedregel bør der maksimalt være 500 m mellem den enkelte bolig og et større rekreativt areal.

Større rekreative områder skal placeres, så de kan indgå i et netværk af naturområder og rekreative arealer og således, at områderne kan forbindes af stier.

1.10 Naturnærhedsprincip

Som hovedregel må der maksimalt være 500 m mellem den enkelte bolig og et større rekreativt naturområde, hvortil der er offentlig adgang. Naturområdet skal som udgangspunkt have en størrelse på min. 1 ha. og skal fremtræde som et større sammenhængende område. Naturområdet skal indgå i – eller forbindes med det eksisterende netværk af offentligt tilgængelige skov- og naturområder i kommunen.

I Planstrategien og kommuneplanens pkt. 1.8 og pkt. 1.10, bruges der et fint servicemål om, at der maksimalt skal være 500 meter til et rekreativt område og/eller naturområde (af en vis størrelse). Det er en rigtig god idé at lave en sådan målsætning for vores planlægning – og stor ros for det.

Med de store og ambitiøse visioner, der er for naturen og friluftslivet i Silkeborg, mener vi imidlertid, at ambitionerne bør være højere, specielt fordi grænsen for, hvornår vi får mest folkesundhed "for pengene", er ved 300 meter.

Til sammenligning har Københavns kommune et servicemål, der pålægger planlæggere af byen at sikre, at der som minimum er et mellemstort grønt område (>2ha) til rådighed inden for 500 meter af byzonebebyggelse. Silkeborg kommune har sat sig selvsamme mål. Vi vil opfordre til at man reviderer dette tal og sætter det ned til 300 meter – og hvorfor så det?

Først og fremmest ved man, at folk med maksimalt 300 meter til det grønne har et signifikant bedre helbred end andre (Thomas Randrup, Patrick Grann, Ulrika Stigsdottir, KU m.fl. 2011, 2016, 2018).

Foruden generelt helbred målt der også på stressniveau og overvægt, hvor folk med kort afstand til "det grønne" følte sig mindre stressede og sjældnere var svært overvægtige. Det er dog vigtigt at notere sig, at undersøgelsen ikke dokumenterer, at det er de grønne områders fortjeneste, at folk føler sig sundere. Men de fastslår, at der er en sammenhæng mellem helbred og afstand til det grønne.

Silkeborg kommune er som Danmarks Outdoor hovedstad forpligtiget til at have ekstraordinær god adgang og tilgængelighed til rekreative grønne områder, og at ambitionerne som det mindste flugter med videnskabelig evidens.

Silkeborg kommune er begavet med en unik grøn og blå struktur, som bør gøre det muligt at sætte mere ambitiøse mål end storbyer og metropoler.

Odense har sat sig det mål, at der maksimalt skal være 300 meter til et grønt område, da de vil være Danmarks mest "grønne kommune". De har dog sat størrelseskravet ned til 1.000 m² i centrum.

Sætter vi afstandskravet ned til 300 meter, vil vi også tvinge os selv til at afsætte flere områder til natur/skovrejsning/rekreative områder, som potentielt også kan være med til at understøtte klima-, biodiversitets- og folkesundhedsindsatsen – samt gøre det endnu mere attraktivt at bosætte sig i kommunen og give et gennemsnitligt højere skattegrundlag, da ejendomme i nærhed af skov/natur stiger, jo kortere afstand der er til beboelse.

At sætte afstanden ned og have høje ambitioner vil understøtte de visioner, kommunen ellers har vedr. natur mv.

By	Størrelse/funktion	Afstandskarv	Øvrige servicemål
London	Regional parks 400 ha Metropolitan parks 60ha Districts parks 20 ha Local parks 2ha Small green spaces under 2ha	3,2-8 km 3,2 km 1,2 km 400 m <400 m	
Berlin	-	500 m	6m ² grønt område til rådighed pr. borger. Bio area factor (BAF) for de enkelte funktionsområder fx skole, bolig, erhverv mm.
Hamborg	Städtische Naherholungsgebiete Bezirksbezogene Frieräume Stadtteilbezogene Frieräume Wohngebietsbezogene Freiräume	10-15 km /45-50 min ÖPNV 5 km / 30 min ÖPNV 500 m 10-15 min fussweg 5-10 min fussweg	
Stockholm		400 m	Grönytefaktor (0,6) 6 m ² grønt pr. institutionsbarn
Odense		300 m	Odense har lanceret et mål om at blive Danmarks grønneste by.

Figur 3: Oversigt over servicemål i andre byer

Kilde:

Københavns kommune (2018)

Ovenfor ses en "benchmark" for en række byer i Europa, som vi ikke bør ligge under, når det gælder tæthed af grøn struktur.

Her ses det, at Stockholm, London og Odense har større ambitioner end Silkeborg hvad angår nærhed til grønne områder. Er det bl.a. ikke her vi skal markere os som noget særegent og have ambitioner, der også står mål om videnskabelig evidens?

Præcisering af begreber og plads til natur

Med formuleringerne af pkt. 1.8, 1.10 mener vi i foreningen, at der skabes forvirring om hvad 500 meter zonen egentlig er. Skal der både være "natur" og "rekreative områder" til f.eks. boldspil? Er natur det samme som en græsplæne eller en park. Begreberne flyver lidt rundt.

Her vil det være vigtigt at få præciseret, hvad der menes med "natur", og hvad der menes med "rekreative naturområder" og "rekreative områder". En græsplæne til boldspil er ikke natur, men vil indgå som grønt område. Med den viden vi har i dag er det vigtigt at være skarp på, hvilke begreber vi bruger om natur – simpelthen for, at vi kan sikre os, at vi ikke modarbejder biodiversiteten, men derimod understøtter den.

I pkt. 1.11 står anført rammerne for udlæg af arealer omkring boligbebyggelser. Det noteres at der ikke er målsat noget om bynatur. Det er oplagt, at der i disse beskrivelser nævnes, at eksisterende

beplantninger og enkeltstående træer i videst muligt omfang skal bevares og integreres i boligbebyggelsen.

Derudover bør natur og plads til natur i de udlæg til fællesområder, der er beskrevet, tilgodeses med nogle målsætninger for arealanvendelsen, så det hele ikke bare bliver bøgehæk og robotklippet græs.

1.11 Udendørs opholdsarealer og fællesområder

Der skal i forbindelse med boligbebyggelse udlægges velbeliggende nærrecreative områder, der sikrer en tilfredsstillende forsyning af fællesområder til leg og udeophold.

Ved etageboligbebyggelse i tætbyområder skal der som udgangspunkt udlægges et samlet udendørs opholdsareal svarende til min. 10 % af etagearealet.

Ved etageboligbebyggelse udenfor tætbyområder skal der som udgangspunkt udlægges min. 25 % af et områdes areal til fælles udendørs opholdsareal.

Ved tæt-lav boligbebyggelse, der omfatter mere end 6 boliger, skal der som udgangspunkt udlægges min. 15 % af et områdes areal udlægges til fælles udendørs opholdsareal.

Ved samlede bebyggelser til åben-lave boliger, der omfatter mere end 6 boliger, skal der som udgangspunkt udlægges min. 10 % af et områdes areal til fælles udendørs opholdsareal.

Samtidigt skal der i nær tilknytning til alle boliger etableres velbeliggende udendørs opholdsarealer med en tilfredsstillende størrelse, i forhold til boligens størrelse og anvendelse. Opholdsarealerne ved de enkelte boliger skal være velbeliggende i forhold til solen og udlægges i forbindelse med boligens primære opholdsrum.

Vi bør som kommune kan gå ind og gøre en forskel i vores planlægning ved at tænke det ind i alle facetter, således at investorer og nybyggere automatisk får et medansvar for at integrere naturen, hver gang vi bygger nyt.

Vi kan i dag ikke tillade, at eksisterende natur tilsidesættes, i en sådan grad, som eksemplerne i Lysbro, Borgdalsvej, Jordkærvej og skoven i Astrid Lingrenkvarteret udgør. Det er muligt at sameksistere med natur i et bymiljø og integrere og forbinde grønne områder, men planlægningen bærer præg af "mere af det samme" og det paradigme skal der gøres op med – og det ansvar har politikerne og embedsværket.

Vi anfører disse bemærkninger, fordi vi finder det vigtigt, at den politiske ledelse ikke blot søger at der afsættes "nødvendige" arealer til natur indenfor en "acceptabel" afstand. Vi efterlyser bredere, større og vildere grønne områder i de nye boligudviklingsområder - f.eks. Funder, Astrid Lindgrens kvarteret og Eriksborg, hvor der overalt kun er smalle grønne strimler og kiler, som dårligt kan

kaldes natur. De får mærketet "spredningskorridor" – men der tages ikke stilling til, hvad der skal spredes, og hvilke kvaliteter de skal have.

Det betyder, at der skal træffes valg om kravene til byggerierne. Det handler ikke blot om, at naturen er tæt på, men også om, hvordan de nye boligområder indpasses i det eksisterende miljø. Vi forholder os ikke til hvordan eller hvor meget i de enkelte tilfælde, men vi opfordrer indtrængende til at søge balance mellem nyt og gammelt, højt og lavt, tæt og spredt, boligbebyggelse og natur i den fremtidige tilgang til tingene. Ikke ud fra en enkelt interessents interesser, men ud fra byens og biodiversitetens, kommunens og klimaets samt miljøets og menneskenes interesse. Der er megen ny viden herom, som vi håber, at kommunen fremadrettet vil inddrage.

3. Bemærkninger til forvaltningen af skovbyggelinjen

Dispensationer skal ikke gives så lempeligt som nu. Fredeliggørelsen af arealet foran vores skove giver almenheden mulighed for at opleve skoven ude fra som landskabelement, og det giver mulighed for, at naturen i skovbrynet kan udvikle sig mere vildt. I skovbrynet ses ofte flest arter grundet en lysgradient fra det åbne til det mørke, samt at der ofte også står flere forskellige træ- og buskarter, der giver mere dynamik og større fødegrundlag. De større pattedyr søger ofte ud i skovbrynets forland, når der skal fourageres.

Det er tydeligvis blevet helt "comme il faut" og standard, at dispensere skovbyggelinjen fra 300 meter til 30 meter. Gættet er, at det så i de fleste tilfælde lige præcis er uden for skyggezone til bebyggelsen, og vælter der et træ så falder det næppe ned i et hus. Det er så hvad skovbyggelinjen er reduceret til? En praktisk foranstaltning i stedet for en æstetisk og biologisk zonelovgivning.

Hvor dispensationer er givet, er 30 meters zonen i flere tilfælde udhulet ved inde i de 30 meter, mellem de nærmeste huse og skoven, at anlægge befæstede cykel og gangstier. Det betyder, at der reelt ikke er 30 meter fri og uberørt natur i det område. Hvis kommunen fortsætter på denne vis, vil det samme komme til at gælde ved ny udstykninger ved Sejlgård - og det er lige ned til de fantastiske skovskrænter langs Funder Ådal!

Skovbyggelinjen kan indgå i målsætningerne for at redde vores biodiversitet. Udlægges der store bredde arealer op til skov, vil disse arealer være med til at skabe mere plads og mulighed for både helt almindelige arter – hvoraf mange almindelige insektarter pludselig ikke er så almindelige mere, samt på sigt kunne skabe grundlag for mere sjældne arter.

Derfor bør der anlægges en meget mere restriktiv linje – der kunne indføres flere muligheder, hvor det er strengt nødvendigt med en dispensation. Således at der dispenseres til 200, eller 100 meter og ikke kun 30 meter – og hvor der så kun er 30 meter, bør man kræve, at der ikke skal laves anlæg i denne zone. Giver man mere plads, vil det også give god mening af lave en god rekreativ stistruktur, med mulighed for ophold og leg. Det er der ikke plads til i en 30 meter zone.